

BILTEN 06

ROD I BEZBEDNOST

NOV/DEC 2011.

BEOGRADSKI CENTAR ZA BEZBEDNOSNU POLITIKU

Urednice: Maja Bjeloš i Gorana Odanović
Recezentkinja: Sonja Stojanović
Saradnici: Branka Milinčić, Sandra Vučić

SRBIJA

- ❖ Dokle se stiglo sa primenom Nacionalnog akcionog plana za primenu Rezolucije 1325 u Srbiji? 2
- ❖ LGBT populacija i reforma sektora bezbednosti u Srbiji 3

IZ SVETA

- ❖ Objavljen prvi izveštaj UN o diskriminaciji LGBT osoba i njihovim pravima 4

- ❖ Dostignuća i nedostaci u primeni Rezolucije 1325 u Evropskoj uniji 6

PUBLIKACIJE

- ❖ Rod i reforma sektora sigurnosti u Bosni i Hercegovini 7

IZDVAJAMO

- ❖ Deset godina akcije protiv trgovine ljudima 9

Srbija

Dokle se stiglo sa primenom Nacionalnog akcionog plana za primenu Rezolucije 1325 u Srbiji?

Povodom godišnjice od usvajanja Nacionalnog akcionog plana za primenu Rezolucije 1325 Odbor za odbranu i bezbednost Narodne skupštine Republike Srbije je 22. decembra 2011. godine organizovao javno slušanje u Domu Narodne skupštine Republike Srbije. Javno slušanje je bila prilika da se sumiraju i predstave rezultati dosadašnje primene NAP u Srbiji i da se razgovara o planovima i aktivnostima za 2012. godinu.

Postignuti rezultati

Odlukom Vlade Republike Srbije o formiranju institucionalnih tela – Političkog saveta i Multisektorskog koordinacionog tela u oktobru ove godine, stvorene su početne pretpostavke za sprovođenje plana u praksi. Iako se kasnilo sa njihovim konstituisanjem, ova dva tela su uspela da zabeleže neke aktivnosti na planu primene NAP u 2011. godini.

Politički savet je za sada održao samo konstitutivnu sednicu a u narednom periodu očekuje se da Savet, kojim predsedava predstavnica Ministarstva odbrane, razmatra izveštaj Multisektorskog koordinacionog tela (MKT) na osnovu kojeg će moći da proceni napredak i utvrdi dalje smernice i preporuke za sprovođenje NAP.

Multisektorsko koordinaciono telo kojim predsedava Ministarstvo unutrašnjih poslova je do sada održalo dva sastanka, na kojima su usvojeni poslovnik o radu i procedure o načinu izveštavanja državnih institucija o sprovođenju NAP. Pored toga, MKT je uputilo zahtev analitičkim grupama da do

15. januara 2012. godine dostave izveštaje o tome kako se NAP sprovodi u njihovim institucijama. Na osnovu svih prikupljenih izveštaja, MKT će krajem januara sačiniti jedinstven i ujedno prvi izveštaj koji će podneti Političkom savetu i nadležnom odboru Vlade.

Dva najaktivnija ministarstva na ovom polju – Ministarstvo odbrane i MUP su u 2011. godini zabeležili niz aktivnosti. U okviru MUP će u narednom periodu biti formirano sedam istraživačkih grupa (grupa za statističko praćenje podataka, za razvoj karijere, analizu sukoba i uloga žena, medijsku podršku, analizu unapređenja položaja žena na rizičnim radnim mestima, za stručno osposobljavanje i usavršavanje i upravljanje znanjem i praćenje propisa). Pored toga, Ministarstvo je usvojilo plan aktivnosti za 2012. godinu. Ministarstvo odbrane je formiralo analitičku grupu još u julu ove godine. Ova grupa je do sada izradila rodnu analizu i pripremila izveštaj za MKT.

Kada je reč o mehanizmima za rodnu ravnopravnost, za sada su imenovane savetnice za rodnu ravnopravnost u Ministarstvu odbrane u MUP, a očekuje se i imenovanje savetnice direktora Uprave carina. Pošto se plan sprovodi u pet institucija, preostaje da u narednom periodu BIA i Uprava za izvršenje krivičnih sankcija takođe uvedu ovaj mehanizam.

Telo koje još uvek nije konstituisano jeste nadzorno telo za sprovođenje NAP. Njega treba da čine predstavnici nadležnih odbora Narodne skupštine Republike Srbije i mehanizama rodne ravnopravnosti. Ipak, očekuje se da će na poslednjoj plenarnoj sednici Narodne skupštine u 2011. godini biti usvojen predlog za formiranje ovog tela.

Šta uraditi u 2012. godini?

S obzirom da je u prethodnom periodu urađena početna procena stanja rodne ravnopravnosti u sektoru bezbednosti u Srbiji, u narednom periodu je

neophodno sprovoditi dubinske analize u okviru svih ministarstava na koje se NAP odnosi. Dubinske analize ne samo da doprinose boljem razumevanju problematike, nego mogu da posluže kao osnova za bolje planiranje i sprovođenje politike uvođenja rodne perspektive u bezbednosne institucije.

Važno je i da se utvrde kvantitativni i kvalitativni indikatori na osnovu kojih se može meriti uspeh primene NAP na nacionalnom, pokrajinskom i lokalnom nivou. Za sada su posebne indikatore za praćenje sprovođenja NAP razvili Ministarstvo odbrane i pojedine organizacije civilnog društava. Takođe, poseban set indikatora je razvijen i na seminaru koji je održan u junu 2011. godine u Institutu za strategijska istraživanja Ministarstva odbrane, uz podršku UNWomen.

Veliki uspeh koji je postignut u prethodnom periodu jeste uspostavljanje intenzivnije saradnje između državnih institucija zaduženih za rodnu ravnopravnost i bezbednosnih institucija. Međutim, ta saradnja još uvek nije prenetna na nedržavni sektor. Organizacije civilnog društva još uvek nisu dovoljno informisane o aktivnostima državnih institucija, niti su dovoljno uključene u proces sprovođenja plana. Pored toga, saradnja između „bezbednosnih“ i „ženskih“ organizacija, kada je reč o primeni NAP, još uvek nije na zadovoljavajućem nivou. Iz tih razloga, u narednoj godini je neophodno intenzivnije uključiti OCD i širu javnost u proces sprovođenja plana, a time ujedno i u proces sprovođenja reformi u sektoru bezbednosti. U tu svrhu poželjno je stvoriti mehanizam putem kog bi se javnost informisala o procesu sprovođenja NAP i uspostaviti intenzivniju saradnju između rodne i bezbednosne zajednice u okviru civilnog društva.

Priredile: Maja Bjeloš i Gorana Odanović, istraživačice u Beogradskom centru za bezbednosnu politiku

LGBT populacija i reforma sektora bezbednosti u Srbiji

Centar za istraživanje javnih politika sproveo je tokom 2011. godine šestomesečno istraživanje „Ranjive grupe i reforma sektora bezbednosti: studija slučaja LGBT“ o dinamici odnosa pripadnika /ica LGBT populacije sa policijom/Ministarstvom unutrašnjih poslova (MUP) i Vojskom Srbije/Ministarstvom odbrane (MO).

Istraživanje je pošlo od pretpostavke da je odnos institucija sektora bezbednosti sa i prema pripadnicima/icama LGBT populacije jedan od indikatora promene njihove kulture, odnosno deo procesa takozvane „druge generacije“ reformi. Stoga, namera istraživačkog tima bila je da ispita percepcije LGBT populacije o procesima reformi u

sektoru bezbednosti u Srbiji i da li te reforme doprinose unapređenju njihove lične bezbednosti. Istraživanje je, takođe, bilo usmereno na unapređenje komunikacije između bezbednosne i LGBT zajednice i rezultiralo je nizom preporuka.

Glavni nalazi upućuju na to da LGBT populacija nema poverenje u institucije sektora bezbednosti, ali ni u ostale državne institucije, kao i da vrlo malo zna o reformskim procesima u sektoru bezbednosti. Neheteroseksualne osobe tekuće reforme ne dovode u vezu sa unapređenjem vlastite bezbednosti; opažaju da im je ugrožena lična bezbednost, pri čemu se prvenstveno misli na fizičku bezbednost ali i ekonomsku sigurnost ostvarenja i očuvanja radnog odnosa. Percepcija ugroženosti se menja zavisno od političkog i društvenog diskursa i razlikuje se između aktivista/kinja LGBT organizacija i neaktivista/tkinja kao i kod onih koji žive i rade u Beogradu i manjim mestima u unutrašnjosti.

Usled niskog stepena poverenja u institucije koje su bile predmet istraživanja, osobe neheteroseksualne orijentacije nespemne su da prijave slučajeve nasilja i diskriminacije. Prethodno iskustvo sa policijom i MUP je ključni faktor koji određuje percepciju LGBT populacije o policiji i očekivanja u odnosu na tu instituciju. Nespemnost za prijavljivanje incidenata policiji dovodi se i u vezu sa dugotrajnim procesima pred pravosudnim organima koji ne daju očekivane rezultate, ali i strahom da će se čin obraćanja institucijama pretvoriti u novu diskriminaciju. Uzroci nepoverenja uključuju i uverenje da institucije rade po ustaljenim praksama, da su opterećene nasleđem zloupotreba u prošlosti a da nisu prošle kroz lustraciju. Nepoverenje u Vojsku Srbije, pak, delom je posledica nerazumevanja uloge vojske u savremenom bezbednosnom kontekstu, ali i nepoznavanja reformskih procesa koje ta institucija sprovodi.

U razgovorima koji su u okviru ovog istraživanja vođeni sa predstavnicima dva ministarstva predstavnici MO i Vojske Srbije su istakli da normativni

okvir njihovog rada strogo zabranjuje bilo kakav vid diskriminacije, kao i da do sada nije bilo prijavljenih slučajeva diskriminacije na osnovu seksualne orijentacije organima unutrašnje kontrole, a predstavnici MUP-a su naglasili da pripadnici policije već prolaze kroz obuke senzibilizacije za potrebe i specifičnosti LGBT zajednice.

Autorke istraživanja su Jelena Radoman, Svetlana Đurđević-Lukić, Marija Radoman i Branka Anđelković.

Publikacija je dostupna na [linku](#).

Iz sveta

Objavljen prvi izveštaj UN o diskriminaciji LGBT osoba i njihovim pravima

Izvor: [No Limits Foundation](#)

Ujedinjene nacije (UN) su 15. decembra 2011. godine predstavile jedinstven izveštaj *o ljudskim pravima, seksualnoj orijentaciji i rodnom identitetu*, pod nazivom „Diskriminatorni zakoni i prakse i nasilje nad pojedincima zbog njihove seksualne orijentacije i rodnog identiteta“ (*Discriminatory laws and practices and acts of violence against indivi-*

duals based on their sexual orientation and gender identity).

Izveštaj dokumentuje brojna kršenja prava, diskriminaciju i nasilje nad LGBT osobama u celom svetu. Oni su izloženi ubistvima, silovanjima i fizičkim napadima, mučenju, proizvoljnom pritvaranju, uskraćivanju prava na javno okupljanje, ograničena im je sloboda govora i informisanja i izloženi su diskriminaciji pri zapošljavanju, pružanju zdravstvene zaštite i obrazovanja. Tačan broj slučajeva homofobičnog i transfobičnog nasilja nije lako utvrditi, budući da svega nekoliko država u svetu ima uspostavljen sistem za praćenje, evidentiranje i izveštavanje o ovim incidentima. Čak i tamo gde takav sistem postoji, znatan broj slučajeva se ne prijavljuje zato što žrtve nemaju poverenja u policiju, zato što se plaše odmazde ili narušavanja privatnosti ili zato što se nerado javno izjašnjavaju kao LGBT.

U izveštaju se navodi i da su lezbijke posebno izložene nasilju, pa u mnogim delovima sveta bivaju napadane, silovane, izložene nasilnoj trudnoći ili drugim oblicima fizičkog i psihičkog kažnjavanja. Izveštaj navodi da u čak 76 država sveta još uvek postoje zakoni koji inkriminišu osobe na osnovu njihove seksualne orijentacije ili rodne ravnopravnosti. Ti zakoni zabranjuju „određene“ vrste seksualnih odnosa ili seksualne odnose između osoba istog pola, a u pojedinim državama kazne za ova dela su čak doživotni zatvor ili smrtna kazna. Ovo predstavlja diskriminaciju i kršenje prava na privatnost, a samim tim i povredu međunarodnog prava ljudskih prava, kao i povredu Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Izveštaj navodi da mnoge vlade i međunarodne organizacije često previđaju nasilje i diskriminaciju na osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta. I izveštaju se zato navode nekoliko preporuke vladama država članica, između ostalog i:

- ❖ potrebno je pravovremeno istražiti sva ubistva ili druge ozbiljne incidente nasilja protiv poje-

dinaca zbog njihove stvarne ili pretpostavljene seksualne orijentacije ili rodnog identiteta, i uspostaviti sistem za prijavljivanje i izveštavanje o takvim slučajevima;

- ❖ osigurati ostvarivanje prava pojedinaca na slobodu izražavanja, udruživanja i mirnog i bezbednog okupljanja bez diskriminacije na osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta;
- ❖ sprovoditi odgovarajuće obuke i programe senzitivizacije za policiju, zatvorske čuvare, graničare, imigracione službenike i drugo osoblje i podržati informativne kampanje u borbi protiv homofobije i transfobije, posebno protiv homofobije među srednjoškolicima.

Ovo je prvi izveštaj UN koji se detaljno bavi pravima i diskriminacijom LGBT osoba. Sastavio ga je Visoki komesar UN za ljudska prava, na osnovu mandata koji mu je poveren na 17. sednici Saveta za ljudska prava UN, održanoj u junu 2011. godine. Na toj sednici je usvojena prva Rezolucija UN koja se odnosi na seksualnu orijentaciju i rodni identitet – [Rezolucija 17/19 UN Saveta za ljudska prava](#).

Rezolucijom se od Visokog komesara UN za ljudska prava zahteva da napravi studiju u kojoj će dokumentovati diskriminatorne zakone i prakse zbog seksualne orijentacije ili rodnog identiteta i na koji način odredbe međunarodnog humanitarnog prava mogu doprineti okončanju nasilja nad LGBT osobama i drugih povreda njihovih ljudskih prava. Izveštaj će biti predstavljen Savetu za ljudska prava u martu 2012. godine, što bi trebalo da skrene veću pažnju javnosti i država članica UN da su standardi ljudskih prava univerzalno primenljivi, bez obzira na nečiju seksualnu orijentaciju ili rodni identitet.

Priredila: Gorana Odanović, istraživačica u Beogradskom centru za bezbednosnu politiku

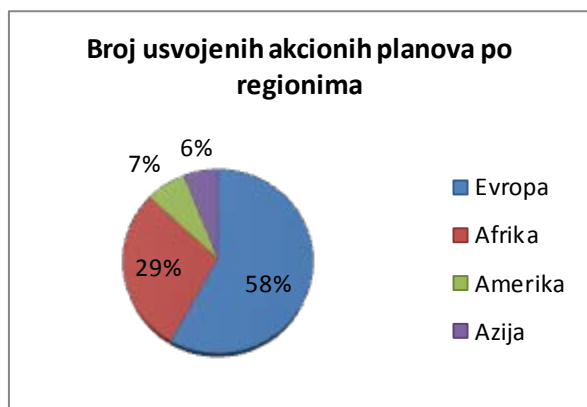
Izveštaj je dostupan na [linku](#).

Izvor: [Kancelarija Visokog predstavnika UN za ljudska prava](#)

Dostignuća i nedostaci u primeni Rezolucije 1325 u Evropskoj uniji

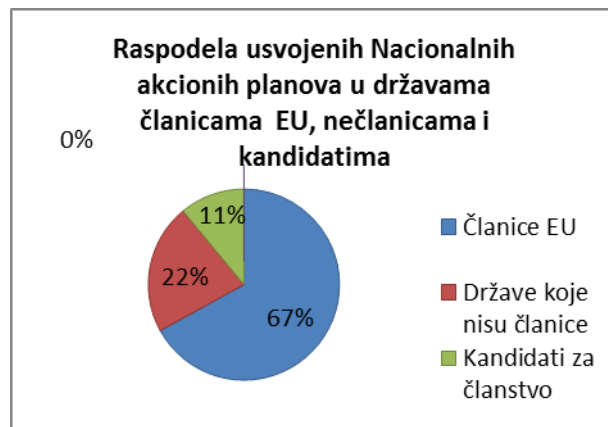
Broj država u svetu koje su usvojile nacionalne akcione planove je naglo porastao u proteklih godinu dana, i to sa 25 na 31. Među usvojenim akcionim planovima najviše prednjače evropske države s obzirom da je 18 država članica EU usvojilo jedan ovakav dokument. Među ovih brojem, pet članica EU (Danska, Holandija, Švajcarska, Švedska i Ujedinjeno Kraljevstvo) je do sada usvojilo i svoje druge po redu akcione planove kojima su revidirali prvobitno postavljene ciljeve i aktivnosti i utvrdili nove. Međutim, jedanaest godina posle usvajanja Rezolucije SBUN 1325 njena primena u Evropskoj uniji, ali i izvan nje i dalje predstavlja izazov.

Tim povodom nekoliko organizacija civilnog društva je sačinilo i objavilo studiju o primeni ove rezolucije u Evropskoj uniji. Ova studija pored analize primene Rezolucije 1325 nudi i predloge za unapređenje postojećeg stanja.

Studija ukazuje na to da je neznatan napredak u proteklih jedanaest godina ostvaren u oblasti povećanja žena na rukovodećim položajima. U prilog tome govori podatak da od 25 šefova Delegacija Evropske unije, 8 su žene. U kontekstu Zajedničke bezbednosne i odbrambene politike (nekadašnja ESDP) radi se na standardizaciji obuke za

rodnu ravnopravnost. Pored toga, savetnici za rodnu ravnopravnost su uključeni u sve misije EU, a u međuvremenu povećan je i broj žena u misijama Evropske unije.

Ipak, i dalje postoji veliki jaz između politike, tj. onog što je propisano strateškim dokumentima i prakse. To najbolje može da ilustruje činjenica da najviše političke pozicije u okviru EU još uvek zauzimaju muškarci, a da je udeo žena u misijama, iako u proteklom periodu uvećan, još uvek ispod 10%. Pritom, situacija nije idealna ni kada je reč o savetnicima za rodnu ravnopravnost u misijama. Naime, funkcija savetnika za rodnu ravnopravnost u misiji je uglavnom pridodata redovnim dužnostima koje neka osoba obavlja u okviru misije. To često utiče da uspeh u ostvarivanju nekog cilja u ovoj oblasti izostane.

Zbog uočenih nedostataka a u svrhu poboljšanja postojeće situacije, organizacije civilnog društva su razvile set preporuka. Preporuke su rangirane prema važnosti i hitnosti kojom se zahtevaju određene promene.

NEMA VELIKOG NAPRETKA, STOGA:

Oblast u kojoj države EU još uvek nisu uspele da ostvare značajan napredak ni posle deset godina od usvajanje rezolucije je veće učestvovanje žena u

odlučivanju u miru i bezbednosti. Iz tog razloga u izveštaju se izdvajaju dve ključne preporuke, a to su:

1. omogućiti i osnažiti veće učestvovanje žena u odlučivanju o miru i bezbednosti;
2. imenovati visokog predstavnika Evropske Unije koji bi se bavio ženama, mirom i bezbednosti.

Što se tiče druge preporuke članice EU treba da dostave spisak kandidata za izbor i imenovanje na ovu poziciju do oktobra 2012. Ostalo, nepohodno je postaviti uslov većeg učešća žena u odlučivanju u miru i bezbednosti državama nečlanicama koje teže da dobiju pomoć i podrške EU.

VIDLJIV NAPREDAK, ALI:

U 2011. godini države koje su usvojile svoje NAP pokazale su određeni stepen napretka u njegovoj primeni, ali ono što je zajedničko za većinu država jeste nedostatak finansijskih sredstava za primenu Rezolucije 1325. Konsultacije sa predstavnicima civilnog društva tokom izrade NAP su se razlikovale od države do države. Na primer, u Italiji, uprkos naporima civilnog društva plan je razvijen uz ograničenu saradnju sa OCD, dok je u Velikoj Britaniji prilikom izrade drugog po redu NAP ostvaren mnogo viši stepen konsultacija sa predstavnicima civilnog društva. Bez obzira da li je reč o razvijenim ili manje razvijenim zemljama u pogledu stepena demokratije, konsultacije sa predstavnicima civilnog društva su više *ad hoc*, nego formalne. Pored navedenog, druge oblasti u kojima je neophodno posvetiti veću pažnju u narednom periodu tiču se uvođenja formalnih sastanaka sa ženskim organizacijama, posebno iz ratom pogođenog područja.

1. osigurati finansijske resurse za primenu Rezolucije 1325;

2. uključiti organizacije civilnog društva u razvoj, primenu, nadgledanje i evaluaciju nacionalnih akcionih planova;
3. formalizovati saradnju sa organizacijama civilnog društva.

OSTVAREN ZNAČAJAN NAPREDAK, NASTAVITI SA:

Veliki napredak ostvaren je na polju izveštavanja država članica o primeni NAP. Međutim, izveštavanje i kvalitet dostavljenih podataka nadležnim institucijama u EU ponekad nisu zadovoljavajući. Većina država izveštava na osnovu kvantitativnih pokazatelja neuspevajući da zabeleže i izveste o stvarnim promenama koje su se desile u oblasti rodne ravnopravnosti i bezbednosti u njihovim državama. Stoga, preporuka koja se odnosi na ovaj deo pretežno tiče toga kako unaprediti izveštavanje o procesu sprovođenja NAP.

1. pripremati i dalje godišnje izveštaje o primeni Rezolucije 1325 u Evropskoj uniji;
2. izveštavati prema kvalitativnim, ne samo kvantitativnim indikatorima.

Autorka: Sandra Vučić, studentkinja master studija na Fakultetu bezbednosti i saradnica BCBP
Linkovi: [Izveštaj o sprovođenju Rezolucije 1325, EPLO, Danas](#)

Publikacije

Rod i reforma sektora sigurnosti u Bosni i Hercegovini

Publikacija *Rod i reforma sektora sigurnosti u Bosni i Hercegovini* predstavlja procenu stanja u oblasti roda i reforme sektora bezbednosti u BiH. Istraživanjem je obuhvaćen period od oktobra 2010. do septembra 2011. godine, a njen doprinos je i u

tome što daje preporuke institucijama i identifikuje različite inicijative u BiH na ovu temu, što treba da doprinese boljoj informisanosti i koordinaciji aktera. Proces uvođenja politike rodne ravnopravnosti u sektor bezbednosti u BiH je praćen brojnim problemima.

Na prvom mestu ne postoji dovoljan broj politika i strategija koje bi doprinele integraciji roda u institucije sektora bezbednosti. Potom tu je i problem manjka zaposlenih ili tela u institucijama, koji be se isključivo bavili temama roda. Uočeno je i da se ne pridaje dovoljna pažnja problemima kao što su seksualno uznemiravanje i rodno zasnovana diskriminacija, naročito unutar institucija u sektoru bezbednosti. Naime, rasprostranjeno je uverenje da se seksualno uznemiravanje i diskriminacija ne dešavaju u ovim institucijama, te da ta tema ne zaslužuje posebnu pažnju.

Kada je reč o saradnji sa OCD, navodi se da je glavni izazov za uspešnu saradnju činjenica da kada OCD identifikuju neko specifično bezbednosno pitanje, potrebno mnogo vremena da ono dođe na

dnevni red vladinih institucija. Nedostatak sredstava i administrativne prepreke u osiguravanju tih sredstava, kao i poimanje civilnog društva kao opozicije a ne partnera, takođe, otežavaju saradnju. Zato je ukupan angažman OCD u kreiranju bezbednosnih politika u BiH još uvek nedovoljan.

Analiza je identifikovala i pozitivne prakse, među kojima su: povećanje broja žena zainteresovanih za rad u sektoru bezbednosti, postojanje policijskih procedura koje uzimaju u obzir pitanje roda (npr. pretres osobe može izvršiti samo osoba istog pola) i postojanje profesionalnih udruženja koja povezuju žene zaposlene u ovom sektoru.

Sektor bezbednosti u BiH je, radi boljeg razumevanja, posmatran u društvenopolitičkom i ekonomskom kontekstu, a objašnjena je i administrativna organizacija političkih i bezbednosnih službi. Ove dve teme, zajedno sa razmatranjem pitanja jednakosti i ženskih prava u BiH čine prva dva dela publikacije.

Treći deo posvećen je politikama i međunarodnim instrumentima koji doprinose razumevanju i analizi odnosa roda i bezbednosti, dok četvrti deo obuhvata intervju sa ispitanicima na različitim pozicijama u institucijama i organizacijama u BiH koje se bave bezbednošću i ravnopravnošću.

Na osnovu navedenih razmatranja sačinjene su preporuke, a autorke su najpre izdvojile opšte preporuke upućene svim akterima, međunarodnim organizacijama i donatorskim zemljama, a zatim slede preporuke pojedinačnim akterima u sektoru bezbednosti u BiH.

Publikacija je nastala kao rezultat saradnje Ženevskog centra za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF), [Atlantske inicijative](#) i organizacije [Žene ženama](#) iz BiH.

Publikacija je dostupna na [linku](#).

Izdvajamo

Deset godina akcije protiv trgovine ljudima

Preuzeto sa zvanične veb stranice organizacije civilnog društva [ASTRA](#).

Pomoć žrtvama trgovine ljudima u Srbiji zavisi prevashodno od podrške stranih donatora, dok je podrška Republike Srbije sporadična i nesistemska, zbog čega se i usluge ne osmišljavaju na način da odgovore promenljivim trendovima u trgovini ljudima i stvarnim potrebama lica koja pomoć primaju, dok se inicijative i inovacije vrlo teško prihvataju, a i kada se prihvataju, to nije u cilju boljeg položaja žrtava, već radi ispunjavanja nekih drugih političkih ciljeva i ambicija.

Akcija protiv trgovine ljudima je za deset godina rada, putem svog ASTRA SOS telefona primila 14,594 poziva, identifikovala i pružila neku vrstu pomoći za 387 žrtava trgovine ljudima (37% dece). Preko tri četvrtine žrtava identifikovanih u ovom periodu su državljani/ke Srbije, a za skoro polovinu njih Srbija je bila i zemlja destinacije. Najčešća strana destinacija za naše građane/ke je Italija, zatim zemlje koje su na tranzitnoj ruti ka Italiji: Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Crna Gora, kao i Austrija i Nemačka. Žrtve trgovine ljudima kojima je ASTRA pružala pomoć bile su izložene seksualnoj eksploataciji (72%), radnoj eksploataciji (14%), prinudnom prosjačenju (7%), prinudnom braku (6%), nelegalnom usvojenju (1%) i prinudi na vršenje krivičnih dela (0,3%).

U ovom periodu, ASTRA je žrtvama trgovine ljudima pružila psihološku pomoć 932 puta, pravnu pomoć 496 puta, medicinsku pomoć 243 puta, sprovedene su 804 terenske akcije, uz stalno dostupne različite oblike pomoći i podrške u procesu oporavka i reintegracije u skladu sa konkretnim potrebama svake

žrtve (povratak u školu, stanovanje uz podršku, pomoć u pronalaženju posla, obnavljanje porodičnih i socijalnih mreža, regulisanje statusnih pitanja i sl.). Republika Srbija je 14. aprila 2009. godine ratifikovala Konvenciju Saveta Evrope za borbu protiv trgovine ljudima, koja trgovinu ljudima posmatra pre svega kao kršenje ljudskih prava i povredu dostojanstva i integriteta ljudskih bića. Osim što ratifikacija za sobom povlači određene obaveze, pre svega u smislu obezbeđivanja i unapređenja standarda zaštite žrtava trgovine ljudima i njihovih prava – zaštitu privatnosti, pomoć žrtvama, vreme za oporavak i razmišljanje, naknadu štete i pravnu zaštitu i dr, Republika Srbija se na ovaj način saglasila i da praćenje i izveštavanje o sprovođenju ove konvencije na njenoj teritoriji vrši grupa eksperata za suzbijanje trgovine ljudima – GRETA. Proces praćenja treće grupe država među koje spada i Srbija počinje u februaru 2012. godine, dok se konačni izveštaj i preporuke očekuju u drugoj polovini 2013. godine.

Prezentacija izveštaja, [B92](#)

Nezavisno i nepristrasno praćenje ispunjenosti preuzetih obaveza predviđenih međunarodnim dokumentima, uključujući i Konvenciju Saveta Evrope, predstavljaju jedan od važnih preduslova za unapređenje kvaliteta pružanja pomoći žrtvama trgovine ljudima i zaštite njihovih prava. Prvi alternativni izveštaj u tom smislu je ASTRIN „[Izveštaj o trgovini ljudima u Srbiji za period 2000-2010. godine](#)“ objavljen jula 2011. godine, koji daje ana-

lizu teorijske i praktične implementacije dva najvažnija međunarodna dokumenta u oblasti borbe protiv trgovine ljudima.

Pojmovnik

Javna saslušanja (ili konsultacije) (eng. *public hearing*)

Javno slušanje je institucija parlamentarne prakse od strane skupštinskih odbora u cilju unapređivanja zakonodavnog postupka, efasnijeg kreiranja politike ili kontrole rada vlade. Javno slušanje se organizuje povodom nekog zakonskog predloga ili drugog pitanja iz nadležnosti odbora sa ciljem prikupljanja informacija od predstavnika javnog i privatnog interesa.

Osnovna ideja javnih slušanja je da se institucionalizuje i sistematizuje procedura unapređivanja zakonodavnog procesa sa živim svedočenjem ljudi od struke i od iskustva, pisanim komentarima i ekspertskim mišljenjima. U živoj debati javnog slušanja razmenjuju se ideje, prednosti i mane, slabosti i vrline određenih rešenja, ukazuje se na koje grupe, pojedince i institucije se ona odnose. To je odlična prilika da se ukrste teorijska znanja i praktična iskustva u cilju unapređenja zakonodavnog procesa. Ona se sprovode o nedostacima određenih zakonskih rešenja, ali mnogo češće o predloženim nacrtima zakona. Javna slušanja su redovan oblik rada u savremenim demokratijama. Ona uključuju stavove drugih javnih tela, stručnih ustanova i pojedinaca i zainteresovanih strana.

Smatraju se i kao otvaranje zakonodavnog procesa prema spolja i prema javnosti za ljude koji nisu članovi parlamenta, od vladinih predstavnika do građana i zainteresovanih delova civilnog društva. Javna slušanja su prilika za otvoreni dijalog između građana i zakonodavca u vezi sa nacrtima ili pred-

lozima zakona. Veće učešće građana, zainteresovanih grupa i javnosti unapređuje postupak usvajanja zakona i demokratičnost parlamenta, ali i društva u celini.

Javno slušanje u Domu Narodne skupštine o Nacrtu izmena zakona o izboru narodnih poslanika, [RTS](#)

To je mogućnost da se u proces uključe i stručnjaci i druge strane čime se omogućava da i oni iznesu svoje mišljenje o datom pitanju. Javno slušanje je forum za razmenu ideja. Njime se unapređuje zakonodavni postupak konsultovanjem eksperata i predstavnika civilnog društva, oslanja se na iskustva učesnika i dodatno povećava razumevanje pravnog okvira od strane građana, jača poverenje u parlament i državu (vladu), čini ih bližim građanima i jača demokratiju i razvija civilno društvo. Javna slušanja su mehanizam prikupljanja informacija skupštinskih odbora o svim pitanjima kojima se ova tela bave.

Na javnim slušanjima se informišu članovi parlamenta, osoblje stručnih službi, ali i najšira javnost, odnosno građani. Otuda je prava svrha javnih slušanja da izabrani predstavnici, kako zakonodavne, tako i izvršne vlasti rade u interesu onih koji su ih izabrali vodeći računa o javnom dobru. Javna slušanja omogućavaju da se mišljenja građana mogu čuti i pre nego što se usvoji neko zakonsko ili drugo rešenje koje se tiče njihovih prava i interesa. Da bi bilo efektivno javno saslušanje pretpostavlja relevantne kriterijume na osnovu kojih se održava. Potrebno je napraviti razliku između javnih slušanja,

javnih rasprava i javnih zagovaranja. Javna slušanja su formalniji način rada u zakonodavnom telu od javne rasprave i javnih zagovaranja.

Izvor: Pavlović, Vukašin i Orlović, Slaviša. *Dileme i izazovi parlamentarizma*, Konrad Adenauer Stiftung i Fakultet Političkih nauka, Beograd, 2007.

BILTEN ROD I BEZBEDNOST | BROJ 06

Urednice:

Maja Bjeloš, majabjelos@ccmr-bg.org
Gorana Odanović, gorana.odanovic@ccmr-bg.org

Recezentkinja:

Sonja Stojanović, sonjastojanovic@ccmr-bg.org

Saradnici:

Branka Milinčić, bmilincic@yahoo.com
Sandra Vučić, sandra.vucic@gmail.com

Prelom:

Saša Đorđević, sasadjordjevic@ccmr-bg.org

Kontakti redakcije:

Beogradski centar za bezbednosnu politiku
Gundulićev venac 48/II, 11000 Beograd, Srbija.
Tel/faks: 011- 32 87 226, 32 87 334
E-mail: office@ccmr-bg.org
Web: www.ccmr-bg.org

Standardi za objavljivanje teksta u Biltenu:

Dužina teksta: tekst ne treba da bude duži od 350-400 reči. Font: Times New Roman 12. Prored 1.5.
